

Plenum

Torsdag 11.11.2021 kl. 16.00—20.16

2.2. Muntlig fråga om begränsande av sökande av asyl (Petteri Orpo saml)

Muntligt spörsmål MFT 196/2021 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Juho Eerola: Ledamot Orpo.

Debatt

16.06 **Petteri Orpo kok:** Arvoisa puhemies! Valko-Venäjän operaatio Puolaa ja Liettuaa vastaan on samalla operaatio koko Euroopan unionia vastaan, ja se on ehdottoman tuomitava ja vastenmielinen.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole hallitus—oppositio-kysymys nyt. Kysymys on myös Suomen turvallisuudesta, meidän kansallisesta turvallisuudesta. Näille rajoille, joilla nämä tilanteet ovat päällä, on vähemmän matkaa kuin täältä Helsingistä vaikka Rovaniemelle, ne maat ovat lähellä, ja tämä ilmiö voi olla meilläkin edessä.

Siksi se ei riitä, kun ulkoministeri Haavisto on todennut, että Suomen rajat saadaan kiinni. Meillä on puutteita meidän lainsäädännössä. Meidän täytyy pystyä tarvittaessa pysäyttämään ja keskeyttämään turvapaikkahakemusten vastaanotto. Tätä työkalua ei tällä hetkellä ole, ja koska tämä ei ole hallitus—oppositio-vastakkainasettelukysymys, niin me olemme valmiit tukemaan, jos te pikatahtia tuotte tarvittavat muutokset Suomen lainsäädäntöön, jotta me voimme tällaisessa hybridivaikuttamistilanteessa kansallisen turvallisuuden ollessa uhattuna tehdä toimia ja [Puhemies koputtaa] pysäyttää myös turvapaikkahakemusten vastaanoton. [Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!] Nyt tätä mahdollisuutta laissa ei ole.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.07 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täysin samaa mieltä edustaja Orpon kanssa siitä, että tämä Valko-Venäjän toiminta on täysin tuomittavaa. [Petteri Orpo: Hyvä alku!] Ja kyllä, tämä on hyökkäys koko Euroopan unionia kohtaan.

Kiitän myös siitä tuesta, jonka edustaja Orpo esitti. Olen samaa mieltä: tämä ei ole hallitus—oppositio-kysymys. Meidän on syytä katsoa, onko meidän lainsäädännössä korjaamisen tarpeita, mutta haluan myös vakuuttaa sen, että ilman muuta hallitus tällaisessa vastaavassa tilanteessa toimisi ja koko Suomi toimisi. Me emme tällaista toimintaa hyväksy tuolla rajalla, me emme hyväksyisi sitä omilla rajoillamme, [Ben Zyskowicz: Pitää varautua!] ja on tärkeää, että Euroopan unioni on tässä kysymyksessä yhtenäinen ja on näiden maiden tukena. [Ben Zyskowicz: Pitää varautua korjaamalla lakia! Aiotteko tehdä niin?]

Punkt i protokollet PR 132/2021 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

16.08 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä vaikeistakin asioista on syytä puhua suoraan. Tässä sisäministeri Ohisalo vihjasi, että kyllä Liettuassa ja Puolassa, Kreikassa, tietyissä tilanteissa on jatkettu turvapaikkahakemusten vastaanottoa silloin, kun se on ollut toisen ulkovallan painostuksen väline työntää turvapaikanhakijoita, ja toisissa tilanteissa se on keskeytetty — ja ilmeisesti te hyväksyitte sen. Tämä on mielenkiintoinen ja tärkeä tieto.

Nyt Suomen kannalta se ydinkysymys on, että silloin, kun valmiuslain muutosprosessi käynnistettiin, kokoomuslaisten selvä johdonmukainen ohjaus on ollut, että täytyy viedä sinne myös mahdollisuus, jossa keskeytetään turvapaikanhaun vastaanotto silloin, kun kyseessä on ilmiselvä ulkovaltojen yritys painostaa Suomea turvapaikanhakijoiden kautta. Onko hallitus nyt valmis viemään lainsäädäntöön tällaisen valtuuden, jolloin me emme ole alttiina painostukselle, jossa näitä poloisia ihmisiä käytetään erittäin epäinhimillisellä tavalla [Puhemies koputtaa] hyväksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Henriksson.

16.09 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä erittäin tärkeästä ja ajankohtaisesta kysymyksestä.

Niin kuin kaikki edustajat tässä salissa muistavat, niin me olemme edelleen koronakriisissä, ja sen alla olemme myös keskustelleet valmiuslain päivittämisestä. Se on erittäin ajankohtainen hanke, ja oikeusministeriössä on tehty esiselvitys. Tarkoitus on, että me lähdetään koko parlamentin voimalla uudistamaan valmiuslakia, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja oikeusministeriössä valmistaudutaan tähän.

Tässä täytyy tietysti sitten muistaa, että tämä on iso ja vaativa hanke. Se vaatii meiltä kaikilta paljon, ja se pitää tehdä huolellisesti ja se pitää tehdä kunnolla. Sen takia se ei ole semmoinen, että me tehdään valmistelu tänään ja saadaan laki ulos ensi viikolla tai ensi vuonna. Se ei ole sellainen hanke. [Välihuuto oikealta] Mutta pääasia on nyt se, että nyt ryhdytään näihin toimenpiteisiin, ja täytyy ymmärtää, että nyt kun käynnistetään valmiuslain kokonaisuudistus [Puhemies koputtaa] tältä osin, niin se on iso asia. Edellinen hallitus ei lähtenyt muuttamaan ja [Puhemies: Ja aika on täyttynyt!] uudistamaan valmiuslakia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eli antaa tulla rajan yli vaan!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraava kysymys. — Edustaja Halla-aho.

16.10 **Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ongelma ei ole raja-valvonnan riittämättömyydessä, kuten usein ajatellaan, vaan riittämättömässä lainsäädännössä ja sellaisissa kansainvälisten sopimusten tulkinnoissa, jotka eivät vastaa tämän päivän realiteetteja. Pakolaissopimusten tarkoitus oli tarjota suojaa vainotuille ihmisille, ei mahdollistaa turvapaikka- ja sosiaaliturvashoppailua. Suomen ei pitäisi ottaa vastaan turvapaikkahakemusta yhdeltäkään ihmiseltä, joka saapuu tänne toisesta turvallisesta maasta. On häkellyttävää, että Puola saa muutamassa viikossa säädettyä lain, jonka nojalla voidaan oman yhteiskunnan suojelemiseksi ja tervettä järkeä noudattaen keskeyttää turvapaikanhakuoikeus. Kaksi vuotta sitten Kreikka puolusti Eurooppaa Turkin rajalla, nyt Puola tekee samaa. Miksi tämä on Suomelle mahdotonta? Puolalla, toisin kuin meillä, ei edes ole tässä

Punkt i protokollet PR 132/2021 rd

asiassa kovin voimakasta omaa intressiä, koska eiväthän tulijat Puolaan halua vaan Suomeen. [Puhemies koputtaa] Sitäkin sopii miettiä, miksi näin on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja miksi näin on? — Ministeri Ohisalo.

16.11 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Halla-aho viittaa turvallisiin maihin. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Onko Valko-Venäjä turvallinen maa? [Eduskunnasta: On se näissä asioissa kyllä! — Ei tietenkään!] Tässä kohtaa lienee paikallaan muistuttaa siitä, että Suomi sivistysvaltiona on sitoutunut kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. [Jussi Halla-aho: Toisin kuin muu EU!] Samaan aikaan, kuten sanottu, me olemme vaatineet ja jo itse asiassa Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella olemme nostaneet tämän hybridivaikuttamisen aivan kärkiteemoiksemme sisäministeriön hallinnonalalla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja mitäs se auttoi?] Olemme vaatineet toimenpiteitä siihen, että Euroopan unioni pystyisi yhdenmukaisemmin vastaamaan tällaisiin tilanteisiin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Tehkää kansallisia toimenpiteitä! — Jussi Halla-aho: Miten menee omasta mielestä?] että olisi myös se eurooppalainen lainsäädäntökehikko, jolloin yksittäiset jäsenvaltiot eivät joudu ratkaisemaan näitä kysymyksiä joka ikinen kerta eri tavoin. Tietysti sitten tuomioistuimet viime vaiheessa tekevät tulkinnan, onko kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia noudatettu vai ei.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Risikko.

16.12 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tuossa, ministeri Ohisalo, kerroitte, että te olette pyytäneet komissiolta tällaista hybridityökalua, niin voitteko hieman kuvailla, koska yleensä, kun joku pyyntö tehdään, niin sinne laitetaan sitten lista, että tätä me nyt tarvittaisiin, niin että mitähän se pitää sisällensä?

Ja sitten toinen asia: kun ajatellaan, että komission liikut on aika hitaita, niin voisiko ajatella, että sellainen hybridityökalu rakennettaisiin nyt nopeasti täällä omassa kotimaassa, kun ottaa huomioon meidän maantieteellisen aseman? Hyvin lähellä meitä on nyt tällä hetkellä hybridivaikuttaminen, ja on aivan todella vakavasta tilanteesta kysymys. Nyt toivoisin, että nyt oltaisiin topakasti liikkeellä tässä asiassa, että me saataisiin Suomeen se hybridityökalu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Ohisalo.

16.13 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kysymys menee pitkälti myös puolustusministeriön ja ulkoministeriön tontille, jossa näitä asioita on myös yhdessä mietitty. Tämä ei ole vain sisäministeriön kysymys, ja sen takia olen pitänyt tärkeänä sitä, että EU:n tasolla on muun muassa sisä- ja ulkoministerien yhteisiä keskusteluja käyty tähän maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan liittyen. Ja koska nämä aspektit menevät sekaisin, niin entistä enemmän pitää tiivistää yhteistyötä myös näiden eri raja-aitojen yli. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mikä se sisältö oli! — Timo Heinonen: Nyt se sisältö jäi kertomatta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

Punkt i protokollet PR 132/2021 rd

16.14 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sellainen lainmuutos, jolla hybridioperaation tilanteissa mahdollistettaisiin turvapaikan haun keskeytys, olisi myös viesti ihmisalakuljettajille, että nyt ei kannata lähteä näitä ihmisiä tuomaan, ja sen vuoksi tätä myös tarvittaisiin pikaisesti. Eli kun, ministeri Henriksson, puhuitte mahdollisesta parlamentaarisesta työryhmästä, niin se veisi kyllä vuosikausia aikaa.

Ja kun, ministeri Ohisalo, kerroitte siitä hybridityökalupakista, jota olette vaatinut siellä EU-pöydissä, niin mitä se sisältää? [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Voitteko kertoa ihan konkreettisesti, sisältääkö se esimerkiksi tämäntyyppistä lakimuutosta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pyritään siihen, että yksi vastaus per yksi kysymys. Otetaan ministeri Haavisto, hän yritti päästä vastaamaan jo edelliseen kysymykseen.

16.15 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastataan tähän kysymykseen vähän laajemmin, koska maanantaina käsitellään EU:ssa tätä strategista kompassia, jonka osana on myöskin tämä hybridivaikuttamisen torjuminen, ja siihen kuuluvat kaikki eri hybridimuodot, myöskin nämä kybervaikuttamisen asiat.

Mutta tähän kysymykseen ensinnäkin haluan sanoa, että Suomi kaikissa oloissa puolustaa omia rajojaan, myöskin tällaisia vaikutuksia vastaan. Ei kannata spekuloida sillä, etteikö Suomi lähtisi tällaista uhkaa torjumaan, [Antti Lindtman: Juuri näin!] mutta on erittäin tärkeää, että pyrimme myöskin EU:na vaikuttamaan sinne alkulähteille tässä tilanteessa. Tiedämme, että aikaisemmin koneita tuli Irakista, nyt koneita tulee Valko-Venäjälle Turkista, muualta arabimaista, ja tästä käydään myöskin maanantaina keskustelua EU:n ulkoministerien kanssa, miten tämä lentoliikenne ja tämä trafiikki saadaan loppumaan. Kyse ei ole pakolaiskriisistä, kyse on järjestetystä hybridivaikuttamisesta, jolla pyritään painostamaan EU:ta. [Jukka Gustafsson: Hyvä vastaus! — Ben Zyskowicz: Emma Karin mielestä Turkki-diili oli vastoin ihmisoikeuksia, nyt se ei ilmeisesti ole!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

16.16 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kysyvät teiltä, mitä konkreettista ja mitä pikaista me saamme. Meille kerrottiin, että on EU:hun lähetetty joitakin hybridipakettipyyntöjä ja ehkä parlamentaarista työryhmää mietitään. Mutta jos te olette nyt seuranneet tilannetta — ja varmasti olette — niin siellä rajalla on aikamoinen hätä. En tiedä, kuinka kauan Puolalla on tahtoa, kuten edustaja Halla-aho sanoi, pidätellä sitä joukkoa — tai edes kykyä. Meillä ei nyt ole aikaa näihin teidän parlamentaarisiiin työryhmiinne. Kysyisin nyt: Mitä konkreettista te tuotte, jotta meillä säilyy tilanne, että meille ei tule ihmisiä hakemaan turvallisista maista tänne turvapaikkaa? Ja koska me saamme sen esityksen tänne?

Perussuomalaiset ehdottomasti tukevat teitä. Jos te tällaisen esityksen tuotte, niin, kuulkaa, lupaamme, että se on hyvin nopeasti eduskunnassa käsitelty. Nyt: mitä tulee, ja koska tulee? — Kiitos. [Sanna Antikainen: Erinomainen kysymys, ja nyt sitten suorat vastaukset, kiitos! — Ben Zyskowicz: Pääministeri vastaa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Ohisalo.

Punkt i protokollet PR 132/2021 rd

16.17 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On varmasti myös paikallaan tarkentaa sitä, että laajamittainen maahantulo on normaaliaikojen häiriötilanne, johon varaudutaan normaaliaikojen lainsäädännön puitteissa. Sitten on erikseen valmiuslain puoli, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] johon nyt ymmärtääkseni kokoomus on esittänyt hybridiuhkiin varautumista. Eli valmiuslain puolella pitää tehdä muutoksia, toisaalta myös normaalilainsäädännön puolella. [Ben Zyskowicz: Kyse ei ole tekniikasta vaan lainsäädännöstä!]

Normaaliaikojen lainsäädännön puolella on tehty erilaisia muutoksia, kuten jo alussa viittasin. Rajavartiolaitos on saanut lisää toimivaltuuksia toimia nopeasti tällaisissa tilanteissa myös yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Minkälaisia?]

On myös ehkä hyvä huomauttaa tässä kohtaa, että hallintovaliokunta on juuri eilen saanut selvityksen tästä kokonaisuudesta, kuinka varaudutaan. [Leena Meri: Minä en ole hallintovaliokunnassa!] Toisaalta se, mitä operatiivisella tasolla tapahtuu, kuinka viranomaiset varautuvat, ei myöskään ole tämän salin keskustelu. [Jussi Halla-aho: Se ei ollut kovin rohkaisevaa! — Leena Meri: Kansalaisille pitää kertoa, mitä tehdään!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen.

16.18 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ensisijaisesti kyse ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja toissijaisesti kyse maahanmuutosta. Sen takia tietysti ministeriaition oikeaan laitaan kohdistuvat katseet.

Suomi on viime vuosina pyrkinyt nimenomaan tässä hybridi vaikuttamisessa poistamaan ennalta niitä haavoittuvuustekijöitä — tekemällä tiedustelulainsäädännön, tekemällä kiinteistöomistusta koskevaa sääntelyä, kaksoiskansalaisten virkoja koskevan tiukemman sääntelyn Puolustusvoimissa ja niin edelleen ja niin edelleen. Siis ennalta varautumalla poistetaan ulkopoliittisen painostuksen vaaraa.

Nyt on kyse siitä, poistaako tämä hallitus myös maahanmuuttopolitiikassa tämän yhden aukon. Nyt oikeusministeri sanoi, että seitsemän vuotta viimeksi kestänyt valmiuslain kokonaisuudistus käynnistetään uudestaan. Ehdotan, että tämä hallitus tekisi nopeammin jotain. Nyt on epäselvää, kun ulkoministeri sanoi eilen — vai toissa päivänä? — että ei avata lakeja, [Puhemies koputtaa] joten kysyn pääministeriltä: aikooko hallitus avata lainsäädäntövalmistelun tässä asiassa? [Leena Meri: Ei he tiedä!] Selkeä toimivaltuuksien puute on olemassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja pääministeri Marin.

16.19 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse pidän kyllä tärkeänä sitä, että me jatkuvasti arvioimme lainsäädäntöämme — onko se oikealla tasolla, tarjoaako se meille riittävät työkalut — [Perussuomalaisten ryhmästä: Aikooko hallitus? — Sanna Antikainen: Vastatkaa kysymykseen!] mutta mitä tulee tähän valmiuslain kokonaisuudistukseen, niin kyllä me sitäkin tarvitsemme. Kyllä me sitäkin tarvitsemme. [Perussuomalaisten ryhmästä: Milloin?] Me olemme nähneet pandemia-aikana, että meidän lainsäädäntömme on puutteellinen. Me tulemme tarvitsemaan myös valmiuslakiin lisää työkaluja tältä osin, ja me varmasti tulemme tarvitsemaan näitä työkaluja muiltakin

Punkt i protokollet PR 132/2021 rd

osin, esimerkiksi hybridivaikuttamisen uhkiin varautumisessa. Me tarvitsemme hyvin laaja-alaista valmiuslain kokonaisuudistusta, ja tätä työtä oikeusministeriössä tehdään.

Tätä keskustelua käytiin jo ennen pandemiaa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Nyt vastaus!] ja haluan nähdä näin, että tätä työtä on syytä tehdä myös parlamentaarisesti koko eduskunnan voimin, ei vain yksin hallituksen voimin vaan kaikkien puolueiden hyvässä yhteistyössä.